УДК 378.147:81'243:61(045)
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.107.03

Давиденко Г. В., Орел-Халік Ю. В., Соляненко О. Л., Хітрова І. О.

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ (PBL) ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

У статті теоретично обґрунтовано дидактичний потенціал проблемно-орієнтованого навчання у викладанні англійської мови студентам медичних спеціальностей з урахуванням сучасних тенденцій медичної освіти. Концептуальну рамку задають конструктивістський, контекстний, самостійно-діяльнісний і компетентнісний підходи. Використано теоретико-аналітичний, порівняльно-узагальнювальний, структурно-функціональний методи та системно-контекстуальний аналіз.

Визначено генезу проблемно-орієнтованого навчання від прогресивної педагогіки до сучасної інтегративної моделі, що поєднує конструктивність, автономність, колаборацію та контекстність. Сформульовано ключові принципи його застосування в іншомовній підготовці майбутніх лікарів і доведено доцільність перенесення фокусу з відтворення мовних структур на використання англійської мови як засобу клінічної комунікації, прийняття рішень і міжпрофесійної взаємодії.

Окреслено функціонально-рольовий спектр діяльності викладача-фасилітатора (мотиваційно-організаційна, комунікативно-когнітивна, мовно-моделююча, рефлексивно-корекційна, емпатійно-підтримувальна) як вирішальну умову успішної реалізації підходу. Наведено типові формати занять (problem-based case discussion, medical English debate, simulation interview), що забезпечують зв'язок мовної діяльності з клінічно релевантним змістом.

Системно теоретично обґрунтувано проблемно-орієнтоване навчання саме в контексті викладання англійської мови для студентів-медиків та у деталізації ролі викладача-фасилітатора як ядра дидактичної моделі.

Доведено, що проблемно-орієнтоване навчання є теоретично обґрунтованою та практично результативною стратегією модернізації англомовної підготовки майбутніх лікарів; ключовим чинником її ефективності виступає професійна фасилітація навчальної взаємодії.

Ключові слова: *проблемно-орієнтоване навчання, викладання англійської мови, медична освіта, професійна комунікація, клінічне мислення.*

Сучасний етап розвитку медичної освіти характеризується глибокими трансформаціями, пов'язаними з переходом від знаннєвої до компетентнісної парадигми навчання. Від майбутнього лікаря вимагається не тільки високий рівень професійних знань, а й володіння іншомовною комунікативною компетентністю, що дозволяє здійснювати якісну взаємодію в міжнародному професійному середовищі, брати участь у міжкультурному обміні знаннями, опрацьовувати англомовні джерела та ефективно комунікувати в умовах мультикультурної медичної практики.

Підготовка фахівців медичного спрямування потребує дидактичних рішень, які інтегрують професійно орієнтований зміст, інтелектуальну самостійність та рефлексію студентів. Однією з таких технологій виступає проблемно-орієнтоване навчання, що визнане у світовій практиці ефективним засобом розвитку клінічного мислення та комунікативної культури майбутніх лікарів. Застосування цієї технології у викладанні англійської мови створює умови для формування здатності студентів не лише засвоювати мовний матеріал, а й використовувати його для розв'язання професійних проблем, моделювання клінічних ситуацій і здійснення колаборативного навчання.

Проблемно-орієнтоване навчання розглядається у сучасній науковій думці як одна з найефективніших дидактичних технологій формування клінічного мислення, рефлексивності й міждисциплінарних компетентностей майбутніх лікарів. Витоки концепції сягають робіт американських і нідерландських учених, які трактували її як інноваційну модель організації навчального процесу, що ґрунтується на активній самостійній діяльності студентів у процесі розв'язання практично значущих проблем. Класичною вважається праця C. Hmelo-Silver, у якій визначається проблемно-орієнтоване навчання як навчальний підхід, спрямований на розвиток гнучких знань, навичок ефективного розв'язання проблем, самостійного навчання та співпраці, а також внутрішньої мотивації студентів [8, с. 235–266]. Схожих позицій дотримуються D. Dolmans, W. Grave, I. Wolfhagen і C. van der Vleuten, які у своїй відомій публікації підкреслюють, що проблемно-орієнтоване навчання поєднує чотири сучасні дидактичні підходи – конструктивний, самостійний, спільний і контекстний [6, с. 732–741]. На думку цих авторів, саме така інтеграція забезпечує глибше засвоєння матеріалу й формування компетентностей, релевантних реальним професійним завданням. У межах сучасного огляду літератури J. Trullàs та ін. зазначають, що нині існує значна варіативність трактувань проблемно-орієнтованого навчання у медичній освіті, адже його реалізація залежить від контексту, освітньої культури й підготовки викладачів [14, с. 104].

В українському науковому дискурсі системний аналіз проблемно-орієнтованого навчання представлено у праці О. Бєляєвої та ін., які окреслили тенденції впровадження даної технології у вищій медичній школі. Автори підкреслюють, що вона сприяє формуванню професійної самостійності, розвитку критичного мислення і навичок командної роботи [1, с. 31–32]. Значний внесок у розуміння когнітивних і мотиваційних

механізмів проблемно-орієнтованого навчання зробили L.Wijnia та ін., які у метааналізі показали, що використання проблемно-, проєктно- та кейс-орієнтованих форматів істотно підвищує навчальну мотивацію студентів і сприяє стійкому інтересу до професії [15]. Праці H. Son розкривають потенціал проблемно-орієнтованого навчання, поєднаного з симуляційними методами, у розвитку клінічного судження майбутніх медичних працівників [12]. Дослідження E. Chung демонструє ефективність застосування проблемно-орієнтованого навчання в підготовці фахівців соціально-медичного спрямування. Авторка наголошує, що навчання через розв’язання реальних клінічних кейсів формує у студентів здатність інтегрувати знання з різних дисциплін та діяти у змінному соціальному контексті [5]. В українському контексті ці підходи розвивають В. Марічереда та ін., які розглядають сценарно-орієнтоване симуляційне навчання як інструмент реалізації проблемно-орієнтованої парадигми [3, с. 75–82]. Питання ціннісних орієнтацій та гуманістичного потенціалу сучасної освіти у контексті діяльнісних підходів розкрито у праці Б. Максимчука та ін.. Автори простежують еволюцію психолого-педагогічних концепцій самовдосконалення особистості, що узгоджується з принципами самостійно-діяльнісного навчання, притаманного проблемно-орієнтованій моделі [2]. Важливою складовою сучасного освітнього процесу стає поєднання проблемно-орієнтованого навчання з цифровими технологіями. K. Paranjape, M. Schinkel і R. Nannan Panday підкреслюють, що інтеграція цифрових інструментів, зокрема систем штучного інтелекту, в медичну освіту сприяє персоналізації навчання, розвитку самостійності та підвищенню якості професійної підготовки [11]. Аналогічну думку висловлюють M. Mir, G. Mir та N. Raina, наголошуючи на майбутньому злитті технологічних і проблемно-орієнтованих методів як основи інноваційного навчального середовища [10, с. 133–140]. J.Houghton розглядає проблемно-орієнтоване навчання поряд із технологіями «blended learning» та «flipped classroom» як механізм переходу від пасивного засвоєння матеріалу до активного створення знань. Автор робить висновок, що такий підхід сприяє підвищенню автономності студентів та формуванню відповідальності за результати власного навчання [9, с. 271–294]. F.Hidajat у порівняльному дослідженні встановив, що творчо-проблемно-орієнтоване навчання має суттєву перевагу над традиційним, оскільки стимулює розвиток саморегуляції та самооцінки. Результати експерименту свідчать, що саме проблемна постановка завдань активізує інтелектуальну ініціативу студентів [7]. Варто також відзначити результати L. Bray, S. Spencer та E. Pearson, які виявили, що використання іммерсивних (immersive) технологій у поєднанні з проблемно-орієнтованими підходами істотно підсилює емоційне залучення студентів у процес навчання, підвищуючи рівень запам’ятовування матеріалу й задоволення від навчальної діяльності [4, с. 576–592]. У контексті української педагогічної науки варто звернутися до дослідження Ю. Силенко, яка розкрила значення індивідуалізації самостійної роботи у професійній підготовці майбутніх педагогів. Авторка підкреслює, що розвиток автономності, рефлексії та здатності до самонавчання є базовими передумовами успішного впровадження проблемно-орієнтованого підходу [13, с. 68–76]. Отже, аналіз останніх досліджень дає змогу констатувати, що проблемно-орієнтоване навчання поступово перетворюється на провідну парадигму сучасної медичної освіти. Водночас питання його дидактичного потенціалу у процесі викладання англійської мови студентам-медикам залишається недостатньо розробленим, що зумовлює потребу у подальшому теоретичному узагальненні та пошуку оптимальних моделей інтеграції цього підходу у лінгводидактичну практику.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування дидактичного потенціалу проблемно-орієнтованого навчання (Problem-Based Learning, PBL) у процесі викладання англійської мови для студентів медичних спеціальностей, з урахуванням сучасних тенденцій розвитку медичної освіти, потреб формування клінічного мислення та комунікативної компетентності майбутніх лікарів.

Розвиток концепції проблемно-орієнтованого навчання тісно пов’язаний з еволюцією педагогічної думки від традиційно знаннєвої до діяльнісно-дослідницької парадигми. Ще на початку ХХ ст. ідеї активного навчання та навчання через досвід розроблялися у працях представників прогресивної освіти, які наголошували, що знання мають формуватися не шляхом механічного засвоєння, а через самостійну діяльність і рефлексію студента. В основі цих підходів лежить переконання, що навчання є процесом соціальної взаємодії та особистісного конструювання смислів [6]. Поступово на цій філософській основі сформувався конструктивістський погляд на освіту, згідно з яким знання створюються у спільній діяльності, а не передаються у готовому вигляді. Відповідно, навчання має бути проблемним за своєю природою, адже саме проблемна ситуація стимулює пізнавальну активність, пошукову поведінку й розвиток мислення. Такий підхід став методологічним підґрунтям сучасних дидактичних систем, де студент виступає дослідником, а викладач – фасилітатором процесу пізнання [8, с. 235–266].

У медичній освіті ідея навчання через розв’язання проблем отримала практичне втілення у 1960-х рр., коли було запропоновано нову модель підготовки лікарів на основі аналізу клінічних випадків. Її суть полягала у створенні реалістичних навчальних сценаріїв, що вимагали від студентів самостійного формулювання гіпотез, пошуку інформації, обґрунтування діагнозів і прийняття рішень у груповій взаємодії. Саме така форма організації навчання дала змогу інтегрувати знання з різних галузей і сформувати зв’язок між теорією та практикою [4, с. 576–592]. У другій половині ХХ ст. концепція проблемно-орієнтованого навчання набула системного теоретичного осмислення. У науковій літературі його почали розглядати не тільки як метод, а й як цілісну педагогічну систему, що поєднує принципи самостійності, співпраці, рефлексії та контекстності. Визначальним стало усвідомлення того, що основною одиницею навчання є не окремий факт,

а проблема, що потребує аналітичного розв'язання через колективну взаємодію. Така структура навчання передбачає зміну ролей: студент стає активним суб'єктом, а викладач – організатором і модератором освітнього процесу [6, с. 732–741].

Змістовна сутність проблемно-орієнтованого навчання полягає у поєднанні чотирьох ключових характеристик: конструктивності, автономності, спільності та контекстності. *Конструктивність забезпечує* формування знань у результаті власної когнітивної активності студента; *автономність передбачає* розвиток саморегуляції та відповідальності за навчальні результати; *спільність реалізується* через колективне обговорення, що сприяє соціальному навчанню; *контекстність дозволяє* пов'язати навчальний матеріал із реальними чи змодельованими професійними ситуаціями (D. Dolmans та ін.) [6]. Відтак, проблемно-орієнтоване навчання є динамічною моделлю, здатною інтегрувати інші освітні інновації. У сучасній педагогічній теорії воно розглядається як методологічна основа симуляційного, кейс-орієнтованого, проєктного та цифрового навчання, що реалізується через міждисциплінарну взаємодію. Така інтеграція зумовлена тим, що у центрі проблемно-орієнтованої моделі перебуває не засвоєння інформації, а формування компетентностей: аналітичної, комунікативної, рефлексивної й ціннісно-смислової.

В українській педагогічній науці проблемно-орієнтоване навчання осмислюється як ефективний засіб модернізації змісту вищої медичної освіти, спрямований на формування клінічного мислення, професійної мобільності та культури наукового пошуку. Вітчизняні дослідники наголошують, що ця технологія змінює характер взаємодії між викладачем і студентом, роблячи навчання особистісно зорієнтованим, рефлексивним і професійно релевантним [1, с. 31–32; 2]. Отже, генеза проблемно-орієнтованого навчання демонструє поступовий перехід від окремих експериментальних практик до цілісної педагогічної концепції, що поєднує когнітивні, соціальні й гуманістичні складові. Його сутність полягає у створенні освітнього середовища, де студент навчається мислити, досліджувати й співпрацювати, а процес засвоєння знань трансформується у процес особистісного й професійного розвитку.

Проблемно-орієнтоване навчання у викладанні англійської мови для студентів медичних спеціальностей базується на ідеї інтеграції мовної та професійної підготовки через спільне розв'язання реалістичних комунікативно-професійних ситуацій. Це не просто варіант активного навчання, а цілісна дидактична система, де кожен елемент спрямований на розвиток критичного мислення, мовленнєвої автономії та клінічної комунікації. Сутність цієї системи полягає у перенесенні фокусу з вивчення мовних структур на опанування мови як засобу професійної діяльності. Для студентів-медиків англійська мова виступає інструментом міжпрофесійної взаємодії, наукової комунікації та прийняття клінічних рішень. Таким чином, мовна компетентність у межах проблемно-орієнтованого підходу набуває прикладного, комунікативно-ціннісного змісту. Наприклад, під час вивчення теми «Emergency situations in the hospital» студенти не лише опановують професійну лексику, а й відпрацьовують алгоритм комунікації під час надання невідкладної допомоги англійською мовою. Такі завдання набувають змісту реальної клінічної взаємодії, де мовна діяльність невіддільна від професійного мислення. Проблемно-орієнтоване навчання спирається на низку базових принципів, що забезпечують його ефективність у контексті іншомовної освіти (рис. 1). Реалізація кожного з принципів у курсі англійської мови може мати різні дидактичні форми: від рольових ігор і аналізу кейсів до дебатів чи створення англомовних клінічних звітів.

На практиці зазначені принципи реалізуються через інтегровані заняття типу Problem-based case discussion, Medical English debate, Simulation interview, що поєднують мовну, професійну та етичну складові навчання. Наприклад, у межах принципу контекстності студенти моделюють розмову лікаря з пацієнтом, а за принципом рефлексії аналізують власні висловлювання, визначаючи рівень точності й емпатії у комунікації. Таке структурування процесу навчання відповідає логіці розвитку критичного й клінічного мислення у майбутніх медиків, водночас забезпечуючи формування іншомовної компетентності через діяльність, що

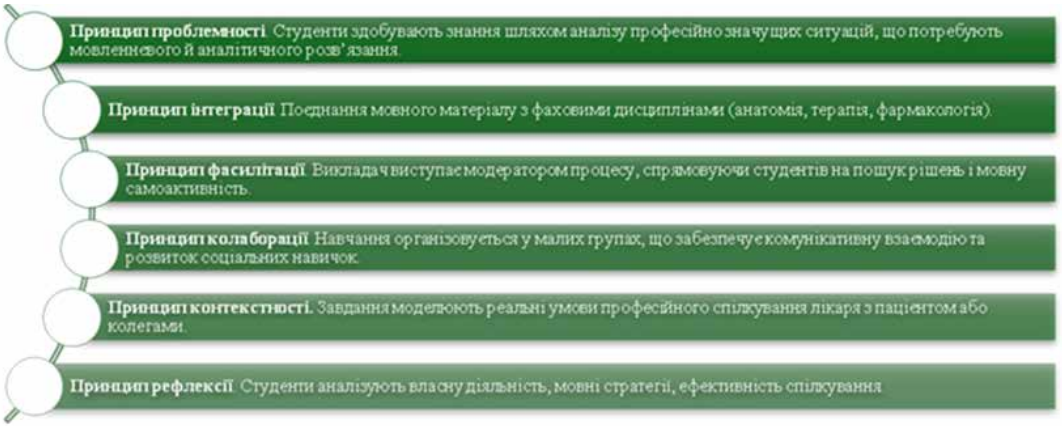

Рис. 1. Ключові дидактичні принципи проблемно-орієнтованого навчання у мовній підготовці

Таблиця 1

Функціонально-рольовий спектр діяльності викладача-фасилітатора у контексті проблемно-орієнтованого навчання англійської мови

Функція	Сутність реалізації	Приклади
Мотиваційно-організаційна	формує навчальну мотивацію через постановку проблемної ситуації та визначення мети групової діяльності	Викладач пропонує відеосюжет «Miscommunication in the Emergency Room» і просить студентів визначити, де сталася помилка у взаємодії
Комунікативно-когнітивна	стимулює аналітичне мислення, допомагає структурувати дискусію та спрямовує пошук інформації	Під час обговорення студентів запитує: «What information do you need to confirm this diagnosis?», спонукаючи до формулювання запитів англійською мовою
Мовно-моделююча	демонструє правильні зразки професійного мовлення, наголошує на термінологічній точності та етичності комунікації	Викладач коригує висловлювання студентів, пояснюючи різницю між «prescription» і «recommendation» у медичному контексті
Рефлексивно-корекційна	підтримує самооцінку студентів, сприяє аналізу труднощів, допомагає побачити прогрес	Після завершення кейсу викладач пропонує студентам завершити фрази: «Today I realized that…», «Next time I would try to…»
Емпатійно-підтримувальна	створює доброзичливу атмосферу, що знижує страх помилки й стимулює мовну активність	У процесі рольової гри підтримує студентів фразами: «Good point – can you expand on that?», «That’s a valuable observation»

має професійний сенс. Визначені принципи відображають філософію проблемно-орієнтованого навчання та задають методологічні орієнтири для його практичного впровадження. Таким чином, практична реалізація зазначених принципів можлива лише за умови ефективної фасилітації з боку викладача, який координує групову динаміку, підтримує пошук рішень і сприяє розвитку самостійності студентів. Саме тому важливо розкрити особливості ролі викладача-фасилітатора у процесі проблемно-орієнтованого навчання англійської мови.

У проблемно-орієнтованому навчанні викладач перестає бути єдиним джерелом знань і перетворюється на фасилітатора – організатора, консультанта та координатора процесу групового пошуку. Його основне завдання полягає у створенні таких умов, за яких студенти самостійно формулюють проблему, шукають інформацію, дискутують і презентують рішення англійською мовою [8, с. 235–266]. Фасилітатор не нав’язує готових відповідей, а спрямовує мислення студентів через запитання, ситуаційні підказки та рефлексивний аналіз. На думку дослідників, ефективна фасилітація передбачає поєднання педагогічної гнучкості, комунікативної емпатії та мовного моделювання професійного дискурсу [6, с. 732–741]. Розглянемо ключові функції викладача-фасилітатора (табл. 1).

У контексті підготовки майбутніх медиків фасилітатор виступає моделлю професійного спілкування, що поєднує точність, гуманність і міжкультурну чутливість. Його взаємодія зі студентами ґрунтується на довірі, рівності позицій та усвідомленні спільної мети – пошуку правильного рішення у ситуації невизначеності (О.Бєляєва та ін.; Ю.Силенко) [1; 13]. Результатом ефективної фасилітації є поява у студентів відчуття автономії у володінні мовою: вони починають мислити англійською у професійному контексті, аргументувати свої дії, вести клінічний діалог, реагувати на комунікативні помилки партнерів. Така форма взаємодії наближає навчання до реальних міжпрофесійних стандартів комунікації у сфері охорони здоров’я.

Висновки. Теоретичний аналіз засвідчив, що проблемно-орієнтоване навчання є методологічно узгодженим із компетентнісною парадигмою медичної освіти та доцільним у викладанні англійської мови для студентів-медиків. Генеза проблемно-орієнтованого навчання від прогресивної педагогіки й конструктивізму до сучасної цілісної дидактичної системи показала його здатність інтегрувати когнітивний, соціальний і гуманістичний виміри підготовки майбутнього лікаря та бути релевантним українському контексту вищої медичної освіти. Ключові дидактичні принципи (проблемність, інтеграція, фасилітація, колаборація, контекстність, рефлексія) у мовній підготовці забезпечують перехід від «навчання про мову» до «діяльності мовою професії». Вони логічно структурують навчальну взаємодію та створюють умови для формування іншомовної комунікативної, аналітичної й рефлексивної компетентностей. Відповідно, практичний потенціал проблемно-орієнтованого навчання реалізується через кейс-дискусії, рольові ігри, симуляційні інтерв’ю, міні-проєкти та клінічно релевантні завдання, що поєднують засвоєння термінології з прийняттям рішень, етичною комунікацією та командною роботою. Вирішальною умовою успішності виступає роль викладача-фасилітатора, який організує групову динаміку, моделює професійний дискурс, стимулює пошук інформації, підтримує рефлексію та мовну автономію студентів. А окреслені функції задають практичні орієнтири для викладацької діяльності.

Використана література:

1. Бєляєва О. М., Лисанець Ю. В., Сліпченко Л. Б., Ефендієва С. М., Гаврильєва К. Г., Роженко І. В., Таран З. М. Проблемно-орієнтоване навчання у вищій медичній школі: аналітичний огляд літератури. *Сучасні досягнення і перспективи розвитку вищої медичної освіти. Вісник проблем біології і медицини.* 2023. Вип. 2 (169). С. 31–32. DOI : https://doi.org/10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-31-32
2. Максимчук Б. А., Овчарук В. В., Рощін І. Г., Головченко О. І., Кметюк Д. І. Ґенеза наукових підходів до фізичного самовдосконалення особистості в історії психолого-педагогічної думки та поза нею. *Zenodo*. 2024. DOI : https://doi.org/10.5281/zenodo.12760575
3. Марічереда В. Г., Орабіна Т. М., Рогачевський О. П., Борщ В. І., Первак М. П., Аннєнкова І. П., Петровський Ю. Ю. Сценарій-орієнтоване симуляційне навчання як інструмент проблемно-орієнтованого підходу до підвищення якості невідкладної допомоги в Україні. *Одеський медичний журнал*. 2024. № 1. С. 75–82. DOI : https://doi.org/10.32782/2226-2008-2024-1-12
4. Bray L., Spencer S., Pearson E. et al. Assessing the Impact of Immersion on Learning in Medical Students: A Pilot Study Comparing Two-Dimensional and Three-Dimensional Virtual Simulation. *Simulation & Gaming*. 2023. Vol. 54. № 5. P. 576–592. URL : https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/10468781231189287
5. Chung E. Y. Facilitating learning of community-based rehabilitation through problem-based learning in higher education. *BMC medical education*. 2019. Vol. 19. № 1. URL : https://bmcmededuc.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12909-019-1868-4
6. Dolmans D. H., De Grave W., Wolfhagen I. H., van der Vleuten C. P. Problem-based learning: future challenges for educational practice and research. *Medical Education*. 2005. № 39 (7). P. 732–741.
7. Hidajat F. A. A comparison between problem-based conventional learning and creative problem-based learning on self-regulation skills: Experimental study. *Heliyon*. 2023. № 9 (9). DOI : https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e19512
8. Hmelo-Silver C.E. Problem-Based Learning: What and How Do Students Learn*? Educational Psychology Review*. 2004. № 16. P. 235–266.
9. Houghton J. Learning modules: problem-based learning, blended learning and flipping the classroom. *Law Teacher*. 2023. № 57 (3). P. 271–294. DOI : https://doi.org/10.1080/03069400.2023.2208017
10. Mir M. M., Mir G. M., Raina N. T. et al. Application of Artificial Intelligence in Medical Education: Current Scenario and Future Perspectives. *Journal of advances in medical education & professionalism*. 2023. Vol. 11. № 3. P. 133-140. URL: https://jamp.sums.ac.ir/article_49364.html
11. Paranjape K., Schinkel M., Nannan Panday R. et al. Introducing Artificial Intelligence Training in Medical Education. *JMIR medical education*. 2019.Vol. 5. № 2. URL : https://mededu.jmir.org/2019/2/e16048
12. Son H. K. Effects of simulation with problem-based learning (S-PBL) on nursing students' clinical reasoning ability: based on Tanner's clinical judgment model. *BMC medical education*. 2023. Vol. 23. № 1. URL : https://bmcmededuc.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12909-023-04567-9
13. Sylenko Y. Individualization of independent work in the professional training of future teachers: An experimental study. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and Psychology"*. 2024. № 10 (1). P. 68–76. DOI: https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2024.68
14. Trullàs JC, Blay C, Sarri E, Rujol R. Effectiveness of problem-based learning methodology in undergraduate medical education: a scoping review. *BMC Med Educ*. 2022. № 22. P. 104. DOI : https://doi.org/10.1186/s12909-022-03154-8
15. Wijnia L., Noordzij G., Arends L. R., Rikers R. M. J. P., Loyens S. M. M. The Effects of Problem-Based, Project-Based, and Case-Based Learning on Students' Motivation: a Meta-Analysis. *Educational Psychology Review.* 2024. № 36 (1). DOI : https://doi.org/10.1007/s10648-024-09864-3

References:

1. Bieliaieva O. M., Lysanets Yu. V., Slipchenko L. B., Efendiieva S. M., Havrylieva K. H., Rozhenko I. V., & Taran Z. M. (2023). Problemno-oriientovane navchannia u vyshchii medychnii shkoli: Analitychnyi ohliad literatury [Problem-based learning in higher medical school: Analytical literature review]. *Visnyk problem biolohii i medytsyny*. № 2 (169). S. 31–32. DOI: https://doi.org/10.29254/2523-4110-2023-2-169/addition-31-32 [in Ukrainian].
2. Maksymchuk B. A., Ovcharuk V. V., Roshchin I. H., Holovchenko O. I., & Kmetiuk D. I. (2024). Geneza naukovykh pidkhodiv do fizychnoho samovdoskonalennia osobystosti v istorii psykholoho-pedahohichnoi dumky ta poza neiu [The genesis of scientific approaches to physical self-improvement of the individual in the history of psychological and pedagogical thought and beyond]. Zenodo. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.12760575 [in Ukrainian].
3. Marichereda V. H., Orabina T. M., Rohachevskyi O. P., Borshch V. I., Pervak M. P., Annenkova I. P., & Petrovskyi Yu. Yu. (2024). Stsenarii-oriientovane symuliatsiine navchannia yak instrument problemno-oriientovanoho pidkhodu do pidvyshchennia yakosti nevidkladnoi dopomohy v Ukraini [Scenario-based simulation training as an instrument of a problem-oriented approach to improving the quality of emergency care in Ukraine]. *Odeskyi medychnyi zhurnal.* № 1. S. 75–82. DOI: https://doi.org/10.32782/2226-2008-2024-1-12 [in Ukrainian].
4. Bray L., Spencer S., Pearson E., et al. (2023). Assessing the impact of immersion on learning in medical students: A pilot study comparing two-dimensional and three-dimensional virtual simulation. *Simulation & Gaming*. № 54 (5). P. 576–592. DOI: https://doi.org/10.1177/10468781231189287 [in Englian].
5. Chung E. Y. (2019). Facilitating learning of community-based rehabilitation through problem-based learning in higher education. *BMC Medical Education.* № 19 (1). URL :https://bmcmededuc.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12909-019-1868-4 [in Englian].
6. Dolmans D. H., De Grave W., Wolfhagen I. H., & van der Vleuten, C. P. (2005). Problem-based learning: Future challenges for educational practice and research. *Medical Education.* № 39 (7). P. 732–741 [in Englian].
7. Hidajat F. A. (2023). A comparison between problem-based conventional learning and creative problem-based learning on self-regulation skills: Experimental study. Heliyon. № 9 (9). DOI : https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e19512 [in Englian].
8. Hmelo-Silver C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? *Educational Psychology Review*. № 16. P. 235–266 [in Englian].
9. Houghton J. (2023). Learning modules: Problem-based learning, blended learning and flipping the classroom. *Law Teacher.* № 57 (3). P. 271-294. DOI : https://doi.org/10.1080/03069400.2023.2208017 [in Englian].

10. Mir M. M., Mir G. M., Raina N. T., et al. (2023). Application of artificial intelligence in medical education: Current scenario and future perspectives. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*. № 11 (3). P. 133–140. URL: https://jamp.sums.ac.ir/article_49364.html [in English].
11. Paranjape K., Schinkel M., Nannan Panday R., et al. (2019). Introducing artificial intelligence training in medical education. *JMIR Medical Education*. № 5 (2). URL: https://mededu.jmir.org/2019/2/e16048 [in English].
12. Son H. K. (2023). Effects of simulation with problem-based learning (S-PBL) on nursing students’ clinical reasoning ability: Based on Tanner’s clinical judgment model. *BMC Medical Education*. № 23 (1). URL: https://bmcmededuc.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12909-023-04567-9 [in English].
13. Sylenko Y. (2024). Individualization of independent work in the professional training of future teachers: An experimental study. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series Pedagogy and Psychology*. № 10 (1). P. 68–76. DOI: https://doi.org/10.52534/msu-pp1.2024.68 [in English].
14. Trullàs J. C., Blay C., Sarri E., & Rujol R. (2022). Effectiveness of problem-based learning methodology in undergraduate medical education: A scoping review. *BMC Medical Education*. № 22. P. 104. DOI :https://doi.org/10.1186/s12909-022-03154-8 [in English].
15. Wijnia L., Noordzij G., Arends L. R., Rikers R. M. J. P., & Loyens S. M. M. (2024). The effects of problem-based, project-based, and case-based learning on students’ motivation: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*. № 36 (1). DOI: https://doi.org/10.1007/s10648-024-09864-3 [in English].

H. Davydenko, Yu. Orel-Khalik, O. Solianenko, I. Khitrova. Using problem-based learning (pbl) in teaching English to medical students

The article theoretically substantiates the didactic potential of problem-based learning in teaching English to students of medical specialties, taking into account modern trends in medical education. The conceptual framework is set by constructivist, contextual, self-activity and competency-based approaches. Theoretical-analytical, comparative-generalizing, structural-functional methods and system-contextual analysis are used.

The genesis of problem-based learning from progressive pedagogy to a modern integrative model that combines constructivism, autonomy, collaboration and contextuality is determined. The key principles of its application in foreign language training of future doctors are formulated and the feasibility of shifting the focus from the reproduction of language structures to the use of English as a means of clinical communication, decision-making and interprofessional interaction is proven.

The functional and role spectrum of the teacher-facilitator’s activity is outlined (motivational-organizational, communicative-cognitive, language-modeling, reflexive-corrective, empathic-supportive) as a crucial condition for the successful implementation of the approach. Typical lesson formats are presented (problem-based case discussion, medical English debate, simulation interview), which ensure the connection of language activity with clinically relevant content.

Problem-based learning is systematically theoretically substantiated precisely in the context of teaching English to medical students and in detailing the role of the teacher-facilitator as the core of the didactic model.

It is proven that problem-based learning is a theoretically grounded and practically effective strategy for modernizing the English-language training of future doctors; the key factor in its effectiveness is professional facilitation of educational interaction.

Key words: *problem-based learning; English language teaching; medical education; professional communication; clinical thinking.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.10.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 28.11.2025
Дата публікації: 26.12.2025